

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

PROBERHUSET

HELSINGØR KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	August 2014
Besigtiget af:	Jens Peter Fischer
Journalnummer:	16/07583
Kommune:	Helsingør
Adresse:	Bøssemagergade 19, 3150 Hellebæk
Betegnelse:	Proberhuset
Fredningsår:	1959
Omfang:	De to sammenbyggede længer

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Proberhuset er en af flere bygninger på Bøssemagergade i Hellebæk nord for Helsingør, som fortæller historien om Kronborg Geværfabrik.

Bygningen er et længehus, som består af to forskellige dele. Den ene del, som er grundmuret og har tegltag, blev brugt til at lade løbene. Husets anden del er bygget af kampesten med træ tag, og denne del kunne modstå at 50 geværløb blev affyret samtidigt. Trætaget på kampestensbygningen er løftet, således der er en åbning mellem murværk og tag. Vinduerne er lukket med træskodder og kunne åbnes under afprøvningen.

Bygningen to-delte udformning er meget karakteristisk og er udformet med en udvendig skorsten, således der kunne fyres i ovnen udefra, og derved undgå at krudt fra geværerne skulle eksplodere, når der blev fyret op.

— BYGNINGSHISTORIE

Proberhuset blev opført i 1777 og indrettet til trykprøvning af de færdige geværløb fra Kronborg geværfabrik.

Proberhuset i Bøssemagergade er det ældste proberhus i verden. Den enestående bygning blev reddet fra nedrivning og restaureret i 1957.

— KILDER

<http://aalsgaarde.com/index.php/om-alsgarde/alsgardes-historie/proberhuset>

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi knytter sig til skoven, Hellebækken, de mange småsøer og ikke mindst de øvrige bygninger på Bøssemagergade i Hellebæk.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Hellebæk blev tidligt en industriby, og hele virksomheden var stort set centreret omkring Bøssemagergade. Byen Hellebæk hørte til under Tikøb Sogn og Bøssemagergade var den eneste gade i dette sogn. Her koncentrerede man produktionen til håndvåben, herunder geværer og pistoler. Der blev ført mange krige langt op i tiden, som gjorde behovet for våben konstant. Derfor var det en vigtig industri for landet.

Efter geværfabrikkens lukning i 1870 blev Hellebæk Klædefabrik omdrejningspunkt for Hellebæks nye industri, og værkstederne blev omdannet til boliger.

Proberhuset og flere af de øvrige bygninger på Bøssemagergade, herunder Hammermølle, er en vigtig del af dette tidlige industrimiljø og fremstår i dag meget autentisk og velbevaret.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi knytter sig til bygningens proportioner og helt unikke konstruktion og materialeholdning, som udelukkende er til det helt særlige formål, at afprøve (probér) de færdige geværløb.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier knytter sig særligt til Proberhuset andel i det kulturhistoriske miljø i Bøssemagergade.

I bygningens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til husets proportioner og traditionelle opbygning i den ene ende (grundmuret med tegltag) og den tryksikre (utætte/luftige) i den anden. (kampesten og træ tag med lufthuller langs kanten), samt den meget karakteristiske udvendige skorsten med udvendig brændefyring er helt speciel for huset.

Indvendigt knytter de bærende fredningsværdier til det rummelige forløb og herigennem fortællingen om bygningens funktion.

Bygningen fremstår helt originalt i sin opbygning og funktion.

— ANBEFALINGER

At forsætte den nuværende vedligeholdelse af huset med kalk, linolie, trætjære, som man altid har gjort.

At friholde omgivelserne for opvækst, der vil kunne lukke huset inde og dermed øge behovet for vedligehold.